Iniciativa Legislativa Popular de modificació de la Llei 4/2006, ferroviària, en relació als operadors del servei de transport de viatgers per ferrocarril de rodalies i regionals

Preàmbul

I

La Generalitat de Catalunya té, d'acord amb l'article 169 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers per ferrocarril que transcorrin íntegrament dins el territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura.

En virtut del Reial Decret 2034/2009, la Generalitat de Catalunya va rebre el traspàs de les funcions de l'Administració General de l'Estat corresponents al servei de transport de viatgers per ferrocarril de rodalies, i en virtut del Reial Decret 1598/2010, les corresponents als serveis ferroviaris regionals de transport de viatgers sobre la xarxa d'ample ibèric de la xarxa ferroviària d'interès general. D'acord amb aquestes disposicions, la Generalitat de Catalunya va assumir, entre d'altres, la regulació i ordenació del servei, incloses la determinació de la seva naturalesa jurídica i forma de gestió, la planificació del servei en els termes d'oferta ferroviària i de la seva gestió, així com la formalització dels contractes de gestió.

II

L'article 4 de la Llei 4/2006 del Parlament de Catalunya estableix que els serveis de transport del Sistema Ferroviari de Catalunya són els que circulen per les infraestructures ferroviàries titularitat de la Generalitat i, també, les de titularitat de l'Administració General de l'Estat, sempre que els serveis de transport tinguin l'origen i la destinació dins del territori de Catalunya.

En aquest sentit, l'apartat 3 de l'article 31 i l'article 36 determinen que el Govern pot declarar de servei públic la prestació de determinats serveis de transport ferroviari del Sistema Ferroviari de Catalunya quan siguin necessaris per a garantir la comunicació entre diversos punts del territori de Catalunya en unes condicions adequades de freqüència i qualitat de l'oferta. En cas de ser declarats de servei públic, per tant, el Govern pot atribuir directament la gestió d'aquests serveis a un ens o un operador públic, la qual cosa resulta una excepció al principi de prestació del servei en règim de lliure competència recollit a l'apartat 2 de l'article 31.

La Llei ferroviària de Catalunya, doncs, està en plena sintonia amb el Reglament 1370/2007, del Parlament Europeu i del Consell, que, amb l'objectiu de millorar el servei, habilita les autoritats no estatals competents per a prestar elles mateixes serveis públics de transport de

viatgers o per adjudicar directament contractes de servei públic a una entitat jurídicament independent, sobre la qual l'autoritat territorial exerceixi un control anàleg al que exerceix sobre els seus propis serveis.

III

El Govern de la Generalitat de Catalunya va declarar de servei públic la prestació dels serveis ferroviaris de rodalies per l'Acord GOV/111/2010, i la prestació dels serveis ferroviaris regionals de transport de viatgers sobre la xarxa d'ample ibèric de la xarxa ferroviària d'interès general per l'Acord GOV/256/2010. El Govern de la Generalitat de Catalunya, no obstant, no ha exercit la facultat que li atorga la Llei ferroviària d'atribuir directament la gestió a un operador públic sota el seu control directe, com podria ser l'operador Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

IV

Per a la determinació de l'existència d'un control de l'autoritat territorial sobre l'operador públic, les disposicions de Dret comunitari no exigeixen la propietat íntegra de l'operador, sempre i quan la influència pública de l'autoritat territorial sobre l'operador públic sigui dominant i el control s'exerceixi a través d'altres mecanismes. Tanmateix, la normativa comunitària tampoc estableix cap límit a l'hora de determinar la composició de la propietat de l'operador públic per part de l'autoritat territorial, i més quan contempla l'opció que l'autoritat territorial pugui optar entre prestar el servei directament o bé a través d'un operador públic sobre el que exerceixi un control anàleg. Per tant, la Generalitat de Catalunya, en exercici de les seves competències, està facultada per a definir els requisits que l'operador públic sobre el que exerceixi un control ha de complir.

V

Davant la possibilitat que el Govern de la Generalitat de Catalunya contempli l'opció d'atribuir directament la gestió del servei de transport de viatgers per ferrocarril de rodalies i regionals a un operador públic sobre el qual no tingui la majoria de la propietat ni tampoc exerceixi una influència pública clara i dominant, el Parlament de Catalunya considera oportú definir els requisits que ha de complir l'operador públic ferroviari sota el seu control al que s'atribueixi directament la gestió.

En aquest sentit, es modifica l'article 31.3 de la Llei ferroviària, per tal de clarificar que l'operador públic ha de ser, en la seva integritat, titularitat de la Generalitat de Catalunya i la seva presència a l'òrgan d'administració d'almenys les quatre cinquenes parts dels seus membres.

VI

Així mateix, es consolida el principi d'atribució directa de la gestió del transport de passatgers per ferrocarril a un operador públic de la Generalitat de Catalunya i, en el cas que el Govern no exerceixi aquesta facultat, la seva gestió s'ha d'adjudicar necessàriament a

través d'un procediment de licitació competitiva o concurs públic, d'acord amb el què estableix el Reglament 1370/2007. Per tant, amb aquesta modificació de la Llei ferroviària es tanca la porta a les diverses possibilitats previstes al reglament comunitari per adjudicar directament la gestió, llevat del cas d'emergència i en els termes descrits a l'esmentat reglament.

VII

D'altra banda, s'enforteixen diversos drets dels usuaris recollits a l'article 49 de la Llei ferroviària, en particular, el dret a identificar fàcilment l'empresa ferroviària prestadora del servei de transport de passatgers, així com el seu personal, i el dret a ser atesos en català. Amb congruència, l'article 64 es modifica amb l'objectiu que les conductes no respectuoses amb els drets dels usuaris siguin igualment considerades infraccions greus i l'import de la sanció resultant es situï en la meitat superior. Finalment, s'afegeix el caràcter reiterat de la subordinació dels drets dels usuaris com a principi per a la gradació de les sancions en l'article 68.

Article 1

Modificació de l'article 31 de la Llei 4/2006

1. Es modifica l'apartat 3 de l'article 31 de la Llei 4/2006, que resta redactat de la manera següent:

«3. El Govern pot declarar de servei públic determinats serveis de transport ferroviari en els supòsits a què fa referència l'article 36. El Govern pot atribuir directament la gestió d'aquests serveis a un ens o un operador públic**, la titularitat del qual sigui íntegrament de la Generalitat de Catalunya i la seva presència als òrgans d'administració no sigui inferior a les quatre cinquenes parts dels seus membres**. **Fora d'aquest supòsit, la gestió d'aquests serveis s'ha d'adjudicar mitjançant un concurs públic, llevat de les mesures d'emergència que preveu l'article 5.5 del Reglament 1370/2007, del Parlament Europeu i del Consell.**»

Article 2

Modificació de l'article 49 de la Llei 4/2006

1. Es modifica la lletra a de l'apartat 1 de l'article 49 de la Llei 4/2006, que resta redactada de la manera següent:

«a) Utilitzar els serveis de transport ferroviari en les condicions que estableix la normativa, amb els nivells de qualitat que el departament competent en matèria d'infraestructures i serveis de transport determini per reglament. **En aquest sentit, els usuaris tenen el dret a poder identificar en tot moment la identitat de l'empresa ferroviària prestadora del servei**

de transport de viatgers per ferrocarril, en particular en la retolació exterior i interior dels vehicles, així com en la informació de servei actualitzada que l'empresa ferroviària proporcioni durant la prestació del servei de transport de viatgers, també a les andanes i la resta d'espais d'accés als usuaris de les estacions.»

2. Es modifica la lletra b de l'apartat 1 de l'article 49 de la Llei 4/2006, que resta redactada de la manera següent:

«b) Rebre de l'empresa ferroviària, amb l'antelació suficient, informació de l'horari dels serveis, de les tarifes corresponents i, especialment, de les incidències que puguin afectar la prestació del servei i el compliment dels horaris previstos. S'han de fixar per reglament els protocols d'actuació que les empreses ferroviàries han de complir en cas d'incidències que afectin el servei, d'acord amb el principi de la menor afectació als usuaris. **Els usuaris tenen el dret a poder identificar, en tot moment i a l'instant, amb un número no superior a les quatre xifres i la denominació de l'empresa ferroviària operadora del servei, el personal de les empreses ferroviàries, així com el d'aquelles empreses que actuessin en nom seu, amb tasques que requereixin la interacció amb els usuaris dels servei de transport de viatgers per ferrocarril.**»

3. Es modifica la lletra f de l'apartat 1 de l'article 49 de la Llei 4/2006, que resta redactada de la manera següent:

«f) Ésser atesos amb correcció **i, per defecte, en català**, pel personal de les empreses ferroviàries**, així com el d'aquelles empreses que actuessin en nom seu**. Aquest personal ha de tenir una cura especial d'atendre degudament les persones que, per motius d'edat, de salut o de limitacions de mobilitat o per altres motius anàlegs, requereixin una atenció especial. S'ha de determinar per reglament la manera d'atendre les necessitats d'aquestes persones i els mitjans que el personal de les empreses ferroviàries ha de posar a llur abast per a facilitar-los l'accés als serveis ferroviaris.»

Article 3

Modificació de l'article 64 de la Llei 4/2006

1. Es modifica la lletra i de l'article 64 de la Llei 4/2006, que resta redactada de la manera següent:

«i) Incomplir les obligacions formals en matèria de drets dels consumidors i els usuaris**, així com els drets dels usuaris del servei de transport ferroviari de viatgers descrits a l'article 49 d'aquesta llei**. **Si l'incompliment de l'empresa ferroviària és reiterat, l'import de la sanció s'ha de situar en la meitat superior de l'interval d'imports corresponents.**»

Article 4

Addició d'una lletra a l'article 68 de la Llei 4/2006

1. S'afegeix la lletra g a l'article 68 de la Llei 4/2006, amb el text següent:

«**g) El caràcter sistemàtic de la infracció, consistent en la subordinació reiterada de l'exercici efectiu dels drets individuals dels usuaris a altres interessos.**»

Disposició final primera

Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Disposició final segona

Habilitació pressupostària

L'afectació econòmica que aquesta llei comporti per als pressupostos de la Generalitat produeix efectes a partir de l'entrada en vigor de la llei de pressupostos corresponent a l'exercici pressupostari immediatament posterior al de l'entrada en vigor d'aquesta llei.